

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Roggestraat 25

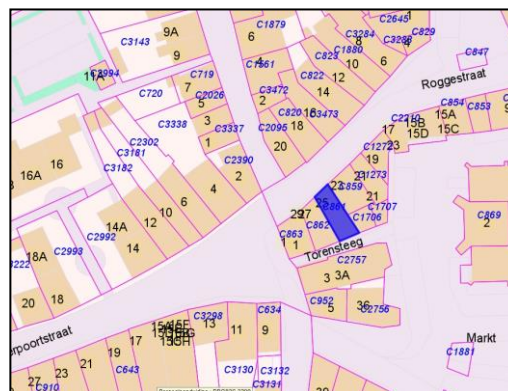
Monumentnummer : GM238

Straat : Roggestraat
Huisnummer : 25
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 BJ

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 861

Naam object : ---
Bouwjaar : 17^e eeuw -19^e eeuw
Bouwstijl : pleisterclassicisme
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : winkel-woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 30-04-2018
Datum aanwijzing : 29-01-2019.

Situering

Huis gelegen in de zuidelijke straatwand van de Roggestraat in het noordelijk deel van de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met een smalle stoep voor de voorgevel aan de straat en met de achtergevel aan de Torensteeg.

Opbouw

Tweelaags pand op een rechthoekige plattegrond onder een zadeldak met dakschilden. Het pand is aan de achterzijde onderkelderd, heeft een begane grond, een eerste verdieping en een zolder. Het pand heeft een achteringang via de gevel aan de Torensteeg.

Historie

De Roggestraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat vindt haar oorsprong in het kruispunt met Koepoortstraat, Kerkstraat en Gasthuisstraat en gaat vanaf de kruising met de Koetsveldstraat naar het westen verder als Veerpoortstraat. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Veerpoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Pand met een bouwkundige kern uit de zeventiende eeuw of eerder, waartoe de bouwmuren, kelder en de kapconstructie behoren. Het pand kreeg in de negentiende eeuw het huidige gepleisterde gevelbeeld met lijstgevel en winkelpui. Vermoedelijk zijn toen ook nieuwe balklagen en vloeren gelegd, alsmede nieuwe trappen geplaatst. De bestaande eiken sporenkap werd aangepast. Afwerkklagen uit deze periode zijn in het pand nauwelijks bewaard gebleven. In de tweede helft van de twintigste eeuw, 2002 en 2007 is het pand een aantal malen verbouwd, waarbij de indeling op de begane grond en verdieping werd gewijzigd en de eiken kapconstructie werd gewijzigd. Hierbij werd de hoogte van de haanhouten gewijzigd om een betere doorloophoogte te creëren.

Exterieur

Het pand heeft een gepleisterde, twee vensterassen brede voorgevel met een houten winkelpui op de begane grond. De pui heeft een indeling in drieën met links de entree en rechts twee winkelruiten met bovenlicht en ertussen een geprofileerd kalf. De kozijnen en ramen van de pui hebben kwartronde bovenhoeken en staan op een lage gepleisterde plint. De buitenste penanten van de pui staan op neuten en zijn voorzien van cannelures. In het fries zijn boven de raamvakken gebosseerde panelen aangebracht. Een foto uit 1954 maakt duidelijk dat de impostlijsten, diamantkoppen en gesneden consoles onder de kroonlijst nadien zijn verdwenen. Dit is voor 1990 gebeurd. Boven de pui bevinden zich twee vensters waarvan de lekdorpels meteen boven de kroonlijst zijn geplaatst. De vensters hebben kwartronde bovenhoeken en twee dubbele stolpramen. Boven de ramen zijn in het pleisterwerk geboorte- en sluitstenen iets naar voren gestuukt. De gevel wordt afgesloten met een eenvoudig hoofdgestel dat bestaat uit een houten architraaflijst en fries met erboven een lage, houten bakgoot op platte gootklossen.

In de goot staat een houten dakkapel met twee draairamen met bossingpaneel in het ondervak. De opening wordt bekroond met een klein timpaan. De wangen en het dak van de dakkapel zijn met zink bekleed. Het voorste dakschild is belegd met grijs gesmoorde dakpannen, net als de zijdakvlakken die tot 2007 overwegend met rood gebakken oude holle pannen waren belegd.

De gepleisterde achtergevel aan de Torensteeg heeft rechts een voordeur, die als vlakke delendeur is uitgevoerd en boven een kalf een tweeruits bovenraam heeft. Het deurkozijn staat op hardstenen neuten. Rechts van de voordeur een klein, houten toiletvenster, uitgevoerd met draairaampje.

Links een zesruits schuifvenster met brede middenstijl. Het kozijn heeft geen lekdorpel en de verbindingen zijn gepend en met toognagels gezekerd. Het kozijn is voorzien van

een luikspanning, waarin twee opgeklampte, houten luiken kunnen worden gesloten. Deze draaien op gesmede duimen en worden met gesmede wervels in geopende stand op hun plek gehouden. Rechts onder het venster, naast de deur, is half in de gevel en half in het straatwerk een kelderlicht aanwezig dat met een overhoeks roosterwerk van platte gesmede strips is afgedekt.

Op de verdieping zorgen twee vensters voor daglicht in het vertrek erachter. De vensters hebben een moderne invulling met draairaam beneden en een klapraam boven een kalf. Boven de bovendorpels zijn half achter de goot twee gesmede muurankers aanwezig. De gevel wordt afgesloten met een eenvoudig geprofileerde bakgoot op klossen. In het achterste dakvlak dat met grijs gesmoorde oude holle dakpannen is belegd, is een dakraam opgenomen.

Interieur

Kelder: de achterste helft van het huis is onderkelderd met een overwelfde kelder. De ruimte is toegankelijk vanuit de woonkamer met een houten trap waarvan de laatste 2 treden gemetseld zijn en daarvan afgescheiden met een hekwerk. De kelder is uitgevoerd met een ongepleisterd tongewelf haaks op de Torensteeg en naderhand voorzien van een gemetselde poer, mogelijk om een nu verdwenen tussenmuur of een spiltrap te ondersteunen. Uit bouwsporen en de plattegrond van de kelder is op te maken dat de houten trap naderhand is toegevoegd, mogelijk zat in een eerder stadium – onduidelijk is wanneer – de keldertoegang rechts in de kelderplattegrond. De gewelven zijn gemetseld van groot formaat handvormsteen. In de kelder is in 2002 een badkamer ingebouwd, waarbij de vloer werd verdiept en voorzetwanden zijn geplaatst.

Begane grond: de indeling van de begane grond bestaat uit een grote ongedeelde ruimte aan de straatzijde waarin de keuken en eethoek is opgenomen. Rechts is een inbouwkast met glazen deuren aanwezig die net als het rest van de afwerking van de ruimte in 2002 geheel nieuw tot stand kwam. Ook het verlaagde plafond met schijnbalken is toen onder een historische, enkelvoudige balklaag tot stand gekomen.

Ongeveer halverwege de plattegrond is links een trap naar de kelder aanwezig met erachter een houten spiltrap naar de eerste verdieping. Deze spiltrap heeft een brede, ovale doorsnede en sterk uitgesleten treden met een geprofileerde wel. De trap is samen met een kort deel van een gangmuur waarin een getoogde doorgang is opgenomen, het enige element dat van de negentiende-eeuwse indeling en afwerking bewaard is gebleven. De rest van de indeling en afwerking dateert uit de 20^e en 21^e eeuw en wordt hier verder niet beschreven.

Eerste verdieping: de enkelvoudige zolderbalklaag is in de woonkamer aan de straat en de slaapkamer aan de achterzijde in het zicht en bestaat uit rechthoekige eiken balken en ronde, gedeeltelijk gekantrechte balken naaldhout evenwijdig aan de straat. Gelet op de bijgevlakte plekken aan de onderzijde van de balklaag is deze in een eerder stadium aan de onderzijde afgewerkt geweest met een stucplafond.

De kamer aan de straatzijde krijgt daglicht door twee vensters met historische stolpramen met een oude draaispanjolet-sluiting.

Gelet op de plaatsing van de trappen ten opzichte van elkaar en ten opzicht van de overloop en de beide kamers, moet aangenomen worden dat de aangetroffen indeling op de eerste verdieping historisch is en mogelijk teruggaat op een negentiende-eeuwse situatie.

Zolder: naast de trap van de begane grond geeft een moderne houten steektrap vanaf de overloop toegang tot de zolder. De indeling op zolder is in 2007 geheel nieuw tot stand gekomen en bestaat uit een kleine overloop en een kamer aan de straatzijde en één aan de Torensteegzijde. De kamers krijgen daglicht door enkele moderne dakramen. De sporenkap en het dakbeschot zijn volledig in het zicht. De kap is van hergebruikte eiken sporen, die afgaande op de nog aanwezige gesneden telmerken op het hout uit één partij hout bestaan en in de negentiende eeuw zijn hergebruikt. De sporenparen zijn in de nok halfhouts verbonden en met een eiken toognagel gezekerd. Een zestal sporenparen is in 2007 integraal vervangen door nieuw hout. Het hiervan vrijkomende eiken daksporenhout is gedeeltelijk hergebruikt in de nieuw aangebrachte haanhouten.

Bouwdossiers

24-06-2002 het veranderen van de hal en de kelder

07-08-2007 het vernieuwen van het dakbeschot, aanpassen en isoleren van de kap, aanbrengen dakramen

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving woon/winkelpand Roggestraat 25 Doesburg*, 18-5-1990 (adviesnr. 136)

Waardering

Het pand dateert in zijn huidige vorm overwegend uit de negentiende eeuw en heeft een oudere kern, waarvan kelder, muren en de kapconstructie (deels) bewaard zijn gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de bewaard gebleven hoofdvorm en architectuur in combinatie met de ligging in de straatwanden van de Roggestraat en de Torensteeg, de bewaard gebleven kelder en trap, alsmede de aanwezige balklagen. Wel staan deze waarden in contrast met de in het verleden grotendeels vernieuwde afwerkingen van de drie bovengrondse bouwlagen.

Het pand Roggestraat 25 is van belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als bewaard gebleven voorbeeld van pleisterclassicisme, samen een winkelpui daterend uit de negentiende eeuw.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de ligging in de straatwand en de bijdrage aan het straatbeeld.

Het huis is cultuurhistorisch van belang vanwege de verkavelingscontinuïteit en de door middel van de winkelpui afleesbare ontwikkeling naar winkel-woonhuis. Tevens van belang vanwege het deels behouden gebleven historische casco.